

Leids actieplan stedelijke economie en arbeidsmarkt

De Cliëntenraad SoZA waardeert inspanningen van het college om de negatieve effecten van de economische crisis te bestrijden. Een gemeente heeft echter slechts zeer beperkte mogelijkheden, zoals het college terecht aangeeft. De Cliëntenraad betreurt echter dat hij niet over het plan om advies werd gevraagd, noch erover werd geïnformeerd.

De opmerkingen van de Cliëntenraad SoZA betreffen de 'actielijnen' 6 t/m 10, 'Arbeidsmarkt & Onderwijs'.

Actielijn 6: Ondersteuning van arbeidsmobiliteit

Het college noemt extra training "op het gebied van werknemersvaardigheden" i.s.m. het ROC. De Cliëntenraad is van mening dat een dergelijk algemeen en ongericht instrument weinig zinvol is. De nadruk zou moeten liggen op arbeidsmarktgerichte scholing en vraaggestuurde trajecten, eventueel in combinatie met relevante stages.

Een instantie als het "Werkgeversservicepunt" zou zeer nuttig kunnen zijn, als het daadwerkelijk duurzame banen zou acquireren voor uitkeringsgerechtigden en eventueel de scholingsbehoefte zou kunnen vaststellen (duurzaam zou dan wel veel langer dan zes maanden moeten zijn). Onbedoeld word hiermee echter de zwakte van het huidige re-integratiebeleid aangegeven. Want nu moeten re-integratiebedrijven werkzoekenden en werkgevers met elkaar in contact brengen. In de praktijk gebeurt dit te zelden, want dergelijke bureaus openen na gunning van een contract een filiaal in Leiden met dikwijls jong personeel van elders. Ze zijn dus niet in Leiden e.o. geworteld en beschikken er niet over een netwerk van relevante contacten. Veelal laten zij werkzoekenden aan hun lot over en blijven de activiteiten beperkt tot het voorleggen van in de diverse media gevonden vacatures en het eventueel ter beschikking stellen van computers e.d. Ook investeren zij niet of onvoldoende in bijstandsgerechtigden en bieden ze zelden of nooit zinvolle scholing aan.

De Cliëntenraad pleit daarom voor een grotere rol van de gemeente met aparte functionarissen die contacten met werkgevers aanknopen en onderhouden, die de scholingsbehoefte in kaart brengen, verborgen (nog niet geadverteerde) vacatures opsporen en die duurzame banen acquireren. Zo'n duurzame relatie met werkgevers is essentieel voor een effectief arbeidsmarkt- en re-integratiebeleid en kan niet worden overgelaten aan een wisselende reeks marktpartijen die hun eigen winstcijfers moeten laten prevaleren boven andere belangen.

De Cliëntenraad is er in dit verband voorstander van dat een casemanager dan samen met de klant bekijkt wat wenselijk en mogelijk is en dat daar vervolgens een pakket van diensten (scholing, bemiddeling, training, stage enz.) bij wordt gezocht. Daarbij speelt op de achtergrond natuurlijk de belangrijke vraag van 'wat wil de Leidse of regionale' arbeidsmarkt, de vraaggerichtheid dus.

Bij sommige uitstroomprojecten kan men vraagtekens plaatsen. Bij verloningstrajecten is zelfs dit niet nodig. Het zijn te vaak foptrajecten, bedoeld om de uitstroomcijfers tijdelijk een wat fraaier aanzien te geven en wellicht als repressiemiddel. De betrokkenen verrichten diverse eenvoudige werkzaamheden, zoals het bezorgen van post voor prijsbrekers op de postmarkt. Hiermee zou de gemeente dus meewerken aan het omzeilen van de post-CAO en een verslechtering van arbeidsvoorwaarden en -omstandigheden. Soms zijn er geen werkzaamheden. Er wordt niet in de mensen geïnvesteerd, ze krijgen geen scholing en ze leren geen niets waardoor ze een duurzame plek op de arbeidsmarkt kunnen verwerven. De hieraan uitgegeven middelen uit het werkdeel WWB kunnen beter worden besteed aan goede arbeidsmarkt- en vacaturegerichte scholing, stages enz., gericht op een echte duurzame uitstroom.

De Cliëntenraad is van mening dat de Leidse aanpak van "*Sociale Winst op Aanbesteding*" veel te bescheiden is. Al eerder wees de Cliëntenraad op de gemeente Deventer, die aanmerkelijk ambitieuzer is en de regel ook laat gelden bij leveringen en diensten. Proefaanbestedingen zijn naar de mening van de Cliëntenraad overbodig, want er is immers elders al genoeg ervaring opgedaan.

De Cliëntenraad wijst er verder op dat het belangrijk is dat de overgang van UWV/WW naar gemeente/WWB soepel en snel verloopt. Dit gaat niet altijd goed.

Actielijn 7: Opscholing en bijscholing & Actielijn 8: Omscholing

De Cliëntenraad heeft bedenkingen bij de voorfinanciering van scholingskosten voor WW'ers, vooral zolang de gemeente Leiden het WWB'ers zo moeilijk maakt om een, al dan niet wat langer, arbeidsmarktgericht scholingstraject te volgen en het gebruik maken van een persoonlijk re-integratiebudget ontmoedigt. De aandacht voor scholing van WW'ers, voor wie de gemeente geen verantwoordelijkheid draagt, staat in schril contrast met de werkelijkheid voor WWB'ers.

De Cliëntenraad is altijd al voorstander geweest van arbeidsmarkt- en vacaturegerichte, dus vraaggestuurde, scholing en re-integratie, en bevindt zich hierbij in gezelschap van een instantie als de Raad voor Werk en Inkomen. De Leidse praktijk is echter anders en is vooral op de korte termijn en snelle uitstroom gericht. Het college geeft wel aan dat dat er tekorten aan goed opgeleid personeel zijn en dat scholing belangrijk is, maar vooralsnog blijkt dit helaas niet uit de praktijk. Overigens kunnen dergelijke tekorten ook in de (nabije) toekomst ontstaan. Daarbij kan niet worden uitgesloten dat ook scholingstrajecten op een hoger niveau dan MBO nodig kunnen zijn, zoals bijvoorbeeld kortdurende HBO-opleidingen, en dat ook buiten de tekortsectoren wordt gekeken. Tekorten kunnen namelijk ook bij individuele werkgevers buiten die sectoren ontstaan.

Aparte aandacht verdient de bestrijding van laaggeletterdheid, waardoor te veel mensen zich in veel situaties niet kunnen redden. Van de laaggeletterden heeft slechts ca. 30% een baan. Laaggeletterdheid moet echter wel worden onderkend en mensen moeten op een zorgvuldige manier worden doorverwezen naar cursussen.

Actielijn 9: Bestrijding en preventie van werkloosheid jongeren

Aandacht hiervoor en de bestrijding van schooluitval verdienen in de opvatting van de Cliëntenraad de hoogste prioriteit. Scholing en stages moeten hierbij een grote rol krijgen, zoals ook blijkt uit de voorstellen. Werkgevers zullen ertoe moeten worden aangespoord om voldoende stageplaatsen en plekken voor leerwerktrajecten ter beschikking te stellen.

De Cliëntenraad is echter wel van mening dat ook de niet meer zo jonge werkzoekenden recht op scholing moeten hebben. In de praktijk kan het echter gebeuren dat een 40-plusser van de gemeente te horen krijgt dat hij te oud is voor scholing.

Actielijn 10: Schuldpreventie en schuldhulpverlening

De Cliëntenraad pleit al jaren voor goed en effectief beleid t.a.v. schuldpreventie en schuldhulpverlening en het wegwerken van wachtlijsten. Meer aandacht hiervoor kan alleen maar worden toegejuicht, mits omgezet in concreet en praktisch beleid. In dit verband moet worden betreurd dat een grote woningcorporatie als Portaal niet meer wil meewerken aan huurmatiging (verrekenen van de huurtoeslag met de huur), waardoor huurders met een zeer laag inkomen in de problemen kunnen komen.

Ten slotte

De Cliëntenraad is van mening dat de kortste of snelste weg naar werk meestal niet de beste is. De beste weg naar werk is een traject die de betrokkene voorbereid voor een duurzame plaats op de arbeidsmarkt, en daarvoor is dikwijls een wat langere scholing, eventueel in combinatie met stage, nodig. Dit besef is helaas nog niet doorgedrongen tot de beleidsbepalers en -uitvoerders. Hierbij is echt maatwerk, afgestemd op de behoeften van werkgevers en mogelijkheden, wensen, opleidingsniveau, leeftijd enz. van de werkzoekenden nodig. Leidse ambtenaren hebben echter een minimalistische opvatting van het begrip maatwerk en beschouwen de keuze tussen twee re-integratiebedrijven al als voldoende maatwerk. De Cliëntenraad beschouwt dit als ambtelijke nieuwspraak.

Tot de zomer van 2007 gold in Leiden voor WWB'ers:

50-57,5 jaar: vrijstelling van arbeidsverplichtingen mogelijk indien minstens 20 uur per week vrijwilligerswerk en/of mantelzorg);

57,5+: niet actief benaderd voor werk.

Dit getuigde van realisme en zou weer moeten worden ingevoerd. Jaarlijks verschijnen rapporten van RWI, CPB, ministeries, SCPB, TNO-arbeid of andere instellingen waaruit blijkt dat werkgevers, incl. overheden (!), geen ouderen in dienst willen nemen of houden. Daarom is het niet fatsoenlijk om die ouderen dan wel allerlei verplichtingen m.b.t. arbeids- en sollicitatieplicht op te leggen. Bovendien kan het re-integratiegeld dan effectiever besteed worden aan de objectief beschouwd iets kansrijkeren. Wie echter toch een traject wil, moet dat wel krijgen. De WWB'er heeft namelijk recht op ondersteuning van de gemeente (zo staat in de WWB).